

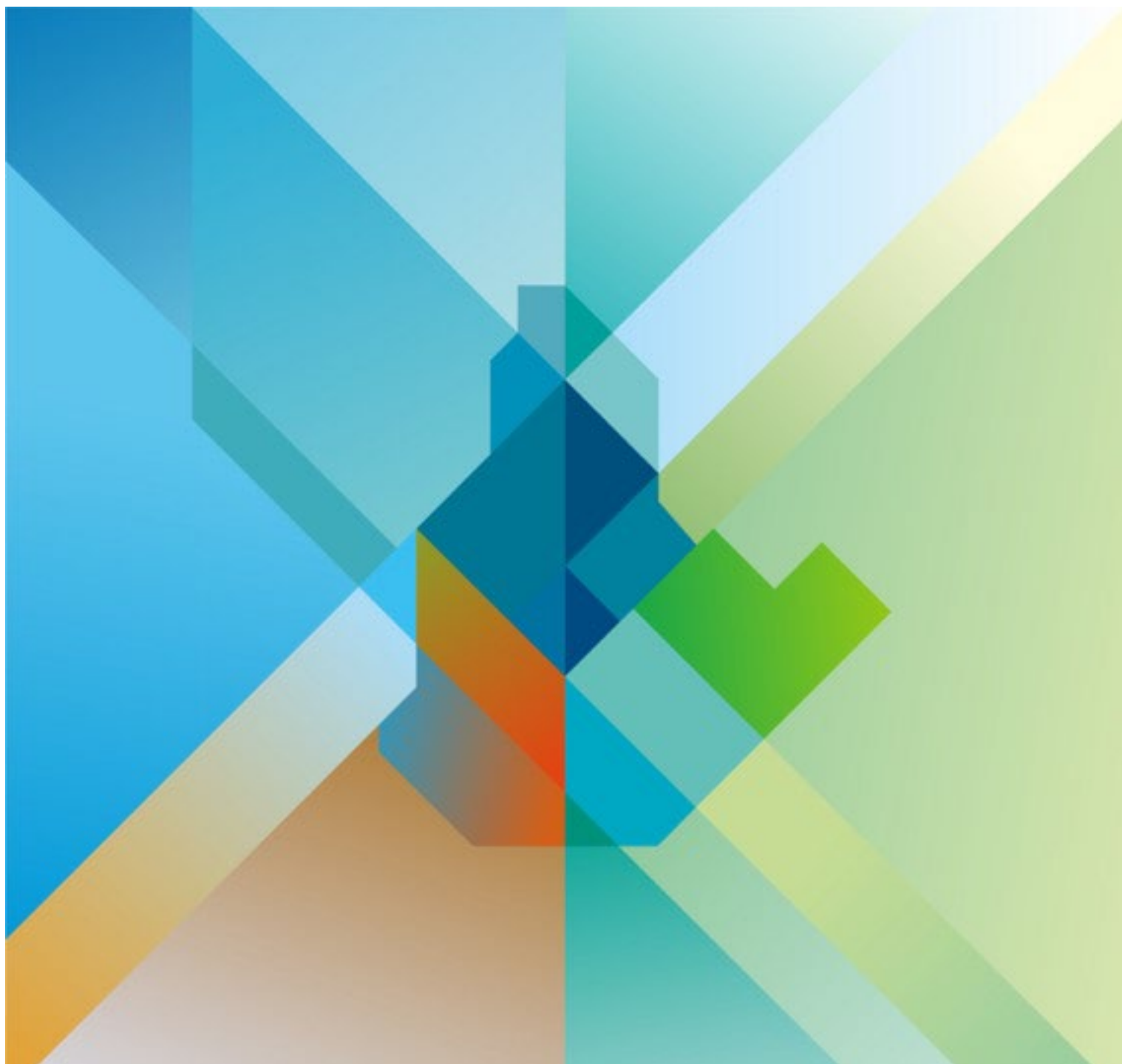

AGDER
fylkeskommune

Vedlegg 2

Regional plan for mobilitet for Agder 2023-2033

Referanseliste

Innholdsfortegnelse

1	Referanseliste til regional plan for mobilitet for Agder 2023-2033	3
1.1	Nasjonale føringer	3
	Nasjonale referansedokumenter	4
1.2	Regionale føringer og referansedokumenter	5
1.3	Fagdokumenter	6

1 Referanseliste til regional plan for mobilitet for Agder 2023-2033

1.1 Nasjonale føringer

FN-sambandet (2022). FNs Bærekraftsmål; <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

Kommunal- og distriktsdepartementet, 2008. *Lov om planlegging og byggesaksbehandling* (plan- og bygningsloven) <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

Kulutr- og likestillingsdepartementet, 2018. *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering* (likestillings- og diskrimineringsloven)

Klima- og miljødepartementet, 2009. *Lov om forvaltning av naturens mangfold* (naturmangfoldloven)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2014. *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging* <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Statlige-planretningslinjer-for-samordnet-bolig--areal--og-transportplanlegging/id2001539/>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2018. *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning* <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/statlige-planretningslinjer-for-klima--og-energiplanlegging-og-klimatilpasning/id2612821/>

Kommunal- og distriktsdepartement, 2019. *Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen.* <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-09-20-4146>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019. *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023* <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging-20192023/id2645090/>

Meld.St.20. (2020-2021). *Nasjonal transportplan 2022-2033*. Samferdselsdepartementet. Hentet fra [Meld. St. 20 \(2020–2021\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-20-2020-2021)

Meld. ST.40 (2015-2016) *Trafikksikkerhetsarbeid -samordning og organisering.* <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-40-20152016/id2513038/>

Meld. St. 27 (2015-2016). *Digital Agenda for Norge*. Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Meld. St. 14 (2015-2016: «*Natur for livet. Norsk handlingsplan for naturmangfold*».) (Link: [Meld. Sr. 14 – Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20152016/id2513038/)).

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2021). *Barn og unge i plan og byggesak*. Veileder

Meld.St.13 (2020-2023). *Klimaplan for 2021-2030*. Klima- og miljødirektoratet.

Meld. St. 14 (2015–2016). *Norsk handlingsplan for naturmangfold*. Klima- og miljødepartementet

Meld.St. 5 2020-21 «Samfunnssikkerhet i en usikker verden»

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-5-20202021/id2770928/>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) (2021b). *Barn og unge i plan og byggesak*.

Nasjonale referansedokumenter

Avinor, Jernbanedirektoratet et.al. (2019) *Teknologitrender i transportsektoren. Nasjonal transportplan 2022-2033*. Utredningsrapport 25. april 2019.

Samferdselsdepartementet (2022). *Bypakke for Kristiansandsregionen – tilbakemelding*. Brev til Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune, 16.05.2022

Olje – og energidepartementet, 2022. NOU 2022:3 «På trygg grunn».

Høringsdokument. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2022-3/id2905694/>

Miljødirektoratet (2021), Utslipp av klimagass i kommuner

Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg for perioden 2022-2025

Miljødirektoratet. Klimakur 2030: «*Kommunenes rolle og virkemidler*» ([Kommunens rolle og virkemidler - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/rolle-og-virkemidler))

Grønt industriløft <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/gront-industriloft/id2920282/>

Norges batteristrategi

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/norges-batteristrategi/id2921424/>

Norges vassdrag og energidirektorat, 2022. «*Rettleiar for håndtering av overvatn i arealplanar*» nr.4/2022 https://publikasjoner.nve.no/veileder/2022/veileder2022_04.pdf

Norges vassdrags og energidirektorat, 2022. *Sikringshåndboka*, NVE 2022

[Sikringshåndboka.](#)

Kolbenstvedt, M. (2021b). *Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging. Tiltakskatalog for Transport, miljø og klima.* www.tiltak.no

Statsforvalteren i Agders fylkesROS fra 2017
<https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-agder/dokument-agder/samfunnssikkerhet-og-beredskap/ros-agder/2017-02-01-ros-agder.pdf>

Kolbenstvedt, M. (2020). *Barnekonsekvensanalyse. Tiltakskatalog for Transport, miljø og klima.* www.tiltak.no.

1.2 Regionale føringer og referansedokumenter

Agder fylkeskommune (2019). Regionplan Agder 2030. <https://agderfk.no/vare-tjenester/regionplan-agder-2030/hva-er-regionplan-agder-2030/>

Regional planstrategi for Agder 2020-2024 <https://agderfk.no/vare-tjenester/regional-planlegging-og-utvikling/regional-planstrategi/>

Aust-Agder fylkeskommune (2019) Areal- og transportplan for Arendalsregionen.

Agder fylkeskommune. Regional plan for senterstruktur og handel for Agder (under utarbeidelse)

Agder fylkeskommune (2020). Regionalplan for kristiansandsregionen 2020-2050

Agder fylkeskommune. Regional plan for bolig, areal og transport i Agder (2023-2051) (under utarbeidelse)

VINN Agder <https://agderfk.no/vare-tjenester/naring-fou-og-internasjonalt-samarbeid/planer-og-strategier/vinn-agder/>

Regional plan for likestilling, inkludering og mangfold på Agder 2015-2027 (LIM- planen) <https://agderfk.no/vare-tjenester/regional-planlegging-og-utvikling/gjeldende>

Agder fylkeskommune (2022). Kunnskapsportalen, <https://agderfk.no/agdertall>

Agder fylkeskommune (2022). *Byvekstavtale for Kristiansandsregionen.* Hentet fra [Byvekstavtale for Kristiansandsregionen - Agder fylkeskommune \(agderfk.no\)](https://agderfk.no)

Agder fylkeskommune, Agder kollektivtrafikk, Statens vegvesen, Kristiansand kommune og Vennesla kommune (2021). *Kollektivkonsept 2030. Kollektivstrategi til Byvekstavtalen for Kristiansandsregionen.*

Agder kollektivtrafikk (2020a). *Prinsipper for rutetilbudet*

Agder kollektivtrafikk (2020b). *Strategiplan 2020-2025*

Agder kollektivtrafikk (2021). *Mobilitetskonsept 2030. Underlag til Byvekstavtale Kristiansandsregionen*

Agder kollektivtrafikk (2018). *Strategiplan 2017-2030*

Aust- og Vest-Ader fylkeskommuner (2018). *Strategiplan for trafikksikkerhet Agder 2018 – 2029*

Vest-Agder fylkeskommune (2016). *Plan for kollektivtransporten i Vest-Agder 2015-2020*. Vedtatt av Fylkestinget i april 2016.

Vest-Agder fylkeskommune og Jernbaneverket (2016). *Utredning av lokaltogtilbud på strekningen Vennesla – Kristiansand – Songdalen – Marnardal*.

Klimaprofil Agder (2021) <https://klimaservicesenter.no/kss/klimaprofiler/agder>

Byvekstavtalen for Kristiansandsregionen og Agder kollektivtrafikk (2021)

Mobilitetskonseptet 2030 -underlag for byvekstavtale Kristiansandsregionen. Agder kollektiv (2021). Årsrapport

Agder kollektivtrafikk (2022). Ruteproduksjon

Strategi for digital infrastruktur i Agder (datert 02.11.2020)

Strategi for kraftforedlende industri Agder 2022-2030 (datert 12.05.2022). (Link: [\[Strategi kraftforedlende industri Agder kap. 3 \(agderfk.no\)\]](#))

Jordsmonnkartlagt areal i kommunen på Agder (pr. april 2022, link: [Jordsmonnkartlagt areal Agder - Nibio](#))

1.3 Fagdokumenter

Norsk Hydrogenforum (2022). <https://www.hydrogen.no/kjoretoy/hydrogenbusser/>

Norconsult, 23.9.2022. Beregning av klimatiltak i Agder for Agder fylkeskommune.

Statens vegvesen (2016). Artsrike vegkanter -metodeutvikling og evaluering

Kystverket (2022). Oversikt over infrastruktur for lav- og nullutslippsdrivstoff til sjøtransport, <https://lavutslipp.kystverket.no/>

Berntsen, S., Malnes, L., Langåker, L. og Bere, E. (2017). Physical activity when riding an electric assisted bicycle. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity* (2017) 14:55 DOI 10.1186/s12966-017-0513-z

Betano, M., Haraldsen, K. W., Ellis, I. O., Nordheim, B. og Kjørstad, K. N. (2020). *Endring i reisevaner som følge av koronapandemien. Prognose for reduksjon i kollektivselskapenes inntektsgrunnlag*. UA-rapport 137/2020.

Bråthen, H. (2022). *To av tre nye personbiler er elbiler*. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra [To av tre nye personbiler er elbiler \(ssb.no\)](https://www.ssb.no/transport/nyheter/2022/02/02-to-av-tre-nye-personbiler-er-elbiler)

Ellis I. O. (2017). Faktorer som påvirker sykling. Tiltakskatalog for transport og miljø, Hentet fra <https://www.tiltak.no/0-overordnede-virkemidler/0-4-kunnskap-og-verktoey-som-hjelpemidler/faktorer-pavirker-sykling/>

Ellis, I. O. (2020). *Stor endring i ungdoms reisevaner siden 1990-tallet*. Samferdsel.toi.no. Hentet fra [Stor endring i ungdoms reisevaner siden 1990-tallet - Samferdsel \(toi.no\)](https://www.toi.no/nyheter/2020/02/02-stor-endring-i-ungdoms-reisevaner-siden-1990-tallet)

Ellis, I. O., Elvik, R. og Nordbakke, S. T. D. (2022). Trafikkutvikling under koronapandemien og status i forhold til Paris-avtalen og norske klimaforpliktelser. (TØI-rapport 1874/2022)

Ellis I. O., Strætkvern A., Berglund G., Kjørstad K. N. (2021). *Reisevaner i Kristiansandsregionen 2018/19*. (TØI-rapport 157/2021). Urbanet Analyse.

Flügel, S og Hulleberg, N. (2021). *Tydelig effekt av korona: Mer ubehag av trengsel*. Samferdsel.toi.no. Hentet fra [Mer ubehag av trengsel - Samferdsel \(toi.no\)](https://www.toi.no/nyheter/2021/02/02-tydelig-effekt-av-korona-mer-ubehag-av-trengsel)

Fyhri, A. og Sundfør, H., B. (2014). *Elsykler – hvem vil kjøpe dem, og hvilken effekt har de?* (Rapport 1325/2014). TØI

Fyhri, A og Fearnley, N. (2015). Effects of e-bikes on bicycle use and mode share. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*.2015, 36 (Mai 2015). Hillnhütter (2016). *Pedestrian Access to Public Transport*. Universitetet i Stavanger

Holden, E. (2007) *Achieving Sustainable Mobility: Every day and Leisure-time Travel in the EU*. Aldeshot: Ashgate.

Høye, A., Sørensen M., W., J., de Jong, T. (2015). Separate sykkelanlegg i by. Effekter på sikkerhet, fremkommelighet, trygghetsfølelse og sykkelbruk. TØI-rapport 1447/2015.

Johansson, O. og Bjørnskau, T. (2020). *Fotgjengeres oppfatninger av drift og vedlikehold: Resultater fra en spørreundersøkelse i ni byområder*. TØI-rapport 1768/2020.

Kjørstad, K. N., Ellis, I., O., Berg, M., Betanzo, M., Nordheim, B. (2014). *Nullvekstmålet. Hvordan kan den forventede transportveksten fordeles mellom kollektivtransport, sykkel og gange*. UA-rapport 50/2014.

Krawack, Susanne (2021). *Concito: Løbehjul, samkørsel og bycykler skal integreres i den offentlige transport*. Hentet fra <https://www.altinget.dk/transport/artikel/concito-vi-skal-integrere-loebehjul-samkoersel-og-bycykler-i-den-offentlige-transport>

Lea, R. (2012). *Klimaeffekt av økt sykling og gåing, og suksesskriterier for økt sykling*. Civitas AS. Hentet fra [Microsoft Word - Rapport Sykkel 18112012.docx \(regjeringen.no\)](#)

Nilsen og Lange (2015): *79 råd og vink for utvikling av kollektivtransport i regionene*.

Nilsen og Lange (2016): *Byttepunkter for sømløse kollektivnett. Råd om planlegging og utforming*. (TØI-rapport 1526/2016).

Nordbakke, S. T. D., Christiansen, P., Engebretsen, Ø., Grue, B., Lunke, E. B. og Krogstad, J. R. (2021). *Akseptable tiltak for mer effektive og miljøvennlige arbeidsreiser i store byområder*. (TØI-rapport 1843/2021).

Nordbakke, S. T. D. og Lunke, E. (2021). *Bilbruk i hverdagslivet – et reelt valg eller en strukturell tvang? Om begrunnelser for og holdninger til bilbruk*. TØI-rapport 1834/2021. Hentet fra [Bilbruk i hverdagslivet – et reelt valg eller en strukturell tvang? \(toi.no\)](#)

Olsen, S. J., Tveit, A. K., Aarhaug, J., Wolday, F., Fearnley, N. og Christiansen, P. (2022). *Fremtidig organisering av kollektivtransporten i Oslo og Viken*. (TØI-rapport 1868/2022). Hentet fra [Fremtidig organisering av kollektivtransporten i Oslo og Viken \(toi.no\)](#)

Opinion (2022). *Nøkkeltallsrapport 2021. Nasjonal reisevaneundersøkelse*. Rapport utarbeidet av Opinion AS på vegne av Statens vegvesen og RVU-gruppa. Hentet fra [nøkkeltallsrapport-2021_levvert-29.06.22_pdf.pdf \(vegvesen.no\)](#)

Rambøll (2021). *Gender and (smart) mobility. Green paper 2021*. Hentet fra [gender-and-mobility_report.pdf \(ramboll.com\)](#)

Ruter (2011). *Prinsipper for linjenettet. Veileder for bruk i planleggingen av trafikktilbudet*.

Ruter (2021). *Ruters veileder for planlegging av linjenettet*. Hentet fra [Ruters veileder for planlegging av linjenettet](#)

Statens vegvesen (2014). *Kollektivhåndboka. Tilrettelegging for kollektivtrafikk på veg og gate*. Håndbok V123

Statens vegvesen (2017). *Fremkommelighet for buss. Tiltak på veg og gate*. Statens vegvesens rapporter nr. 434.

Statens vegvesen (2018). *Bærekraftig mobilitetsplanlegging. En helhetlig, miljøvennlig og rettferdig tilnærming til mobilitet*. Statens vegvesens rapporter nr. 293.

Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet, Kollektivtrafikkforeningen, KS, NHO Transport, Spekter (2022). *Ny normal for kollektivtransporten*. Rapport utarbeidet av arbeidsgruppe på oppdrag fra Samferdselsdepartementet.

Sælesminde, K. (2002). *Sammendrag: Gang- og sykkelvegnett i norske byer. Nyttekostnadsanalyser inkludert helseeffekter og eksterne kostnader av motorisert trafikk*. (TØI-rapport 567/2002). Hentet fra <https://www.toi.no/getfile.php/132388-1141026407/Publikasjoner/T%C3%98I%20rapporter/2002/567-2002/sam-567-02.pdf>

Sørensen, M. W. J. (2012). Sykkelekspressveger i Norge og andre land. Status, erfaringer og anbefalinger. TØI-rapport 1196/2012

Urbanet Analyse (2020). *Endringer i reisevaner som følge av koronapandemien. Prognose for reduksjon i kollektivselskapenes inntektsgrunnlag*. Rapport 137/2020.

Veisten, S. (2010). *Helseverknader av auka sykkeltrafikk i nokre utvalte norske småbyar*. TØI rapport 1112/2010

Utredning av lokaltogtilbud på strekningen Vennesla-Kristiansand-Songdalen-Marnardal (2016)

Wikipedia (2021). *Stasjonsby*. Hentet fra [Stasjonsby – Wikipedia](#)

Rapport fra ekspertutvalget. Teknologi for bærekraftig bevegelsesfrihet og mobilitet. Rapport fra ekspertgruppe nedsatt av Samferdselsdepartementet. 06/2019

Teknologirådet, Digitalt skifte for transport, september 2020, www.teknologiradet.no

ITS-strategi for Statens vegvesen 2018 – 2023. Statens vegvesen, Transportavdelingen 2018

Trafikksikkerhetsutviklingen 2021 (Oppfølging av Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018 – 2021)

Norsk vann 2020. Bedre vann, 2020 <https://bedrevann.no/pdf/bedreVANN2020.pdf>

NIBIO-rapport 2021 (7(72)): «Jordvernets begrunnelser. Kunnskapsgrunnlag for revidert jordvernstrategi». Bardalen, Arne; Aune-Lundberg, Linda; Ulfeng, Hege. [Kunnskapsgrunnlag for revidert jordvernstrategi \(unit.no\)](#)

Folkehelseinstituttet. 2020. Rapport Folkehelseundersøkelsen i Agder

OsloMet Velferdsforskningsinstituttet NOVA. 2022. Ungdata-undersøkelsen 2022 i Agder fylke, sammenstillingsrapport.

Statsistisk sentralbyrå, <https://www.ssb.no/statbank/table/11822>

Kart over bredbåndsdekning og dekning i flere hastigheter til husholdninger på Agder. [Dekningskart](#).

A European green deal, «Fit for 55». Klimapakke EU (link: [A European Green Deal | European Commission \(europa.eu\)](#) / [EUs klimapakke Klar for 55 \(Fit for 55\) - regjeringen.no](#))

https://www.vegvesen.no/globalassets/fag/fokusomrader/nasjonal-transportplan-ntp/reisevaner/2021/nokkeltallsrapport-2021_levert-29.06.22_pdf.pdf

Statens vegvesen 2017. Byutredning Kristiansandsregionen

Arkitektnytt 2/2022: «Kommuner i front mot tap av natur». (Link: [Kommuner i front mot tap av natur | arkitektnytt.no](#)).

Bjørn P. Kalternborn (2022), artikkel «Markspist av hyttebygging». Norsk institutt for naturforskning (NINA).

Ellis I. O., Strætkvern A., Berglund G., Kjørstad K. N. (2021). *Reisevaner i Kristiansandsregionen 2018/19*. (TØI-rapport 157/2021). Urbanet Analyse.

Folkehelseundersøkelsen i Viken 2022 (link: [Folkehelse \(fhi.no\)](#))

Norde Follo kommune: Kommuneplan for Nordre Follo 2019-2030, arealdel (vedtatt 12.juni 2019). (Link: [kommuneplan 2019-2030-arealdel-og-planbestemmelser.pdf](#)).

Innst. 49 L (2021-2022), Stortinget: «Innstilling fra finanskomiteen om lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer» (link: [Innst. 49 L \(2021-2022\) - stortinget.no](#)).

IPCC Sixth Assessment Report (AR6). FNs klimapanel sjette hovedrapport. (Jfr. [Sjette hovedrapport \(2021-2022\) - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)).

Barns aktiviteter og daglige reiser i 2020, Opinion-rapport utarbeidet for Samferdselsdepartementet høsten 2020

Bærum kommune (2020a). Forskningsprosjekt om kjøring til fritidsaktiviteter. Presseinformasjon publisert 10.feb.2020 og oppdatert 6.aug.2020

Hjorthol, R. og Nordbakke, S. (2015). Barns daglige aktiviteter og reiser i 2013 og 2014. TØI rapport 1413/2015

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) (2019). Barn og unges medvirkning. Artikkel, sist oppdatert 11.09.2019. Tiltak for barns egenstyrte mobilitet og aktivitet. Transportøkonomisk institutt, 2021 59

Kolbenstvedt, M. (2021a). Barns transportplan. www.tiltak.no.

Nettsider:

[https://www.statsforvalteren.no/agder/plan-og-bygg/ny-veileder-barn-og-unge-i-plan-og-byggesak/ Hvordan ta hensyn til barn i planleggingen? - Tiltakskatalog for transport og miljø](https://www.statsforvalteren.no/agder/plan-og-bygg/ny-veileder-barn-og-unge-i-plan-og-byggesak/Hvordan%20ta%20hensyn%20til%20barn%20i%20planleggingen%3F-Tiltakskatalog%20for%20transport%20og%20milj%C3%B8)

[Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljø | Statens vegvesen Redd-Barna-Rapport-Oppdrag-31-Rett-på-fritid-2019.pdf \(reddbarna.no\)](#)

[Mal rapporter \(vegvesen.no\) TØI rapport 1413/2015 Barns aktiviteter og daglige reiser 2013/2014](#) [Barns aktiviteter og daglige reiser i 2020 \(vegvesen.no\)](#)

<https://ruter.no/omruter/prosjekter/bestillingstransport/aktivitetstransport/>

[Trygt hjem - Innlandet fylkeskommune](#)

[HentMeg tjenesten endres og vil fra 4. januar hete Farte Bestilling. - Midt-Telemark kommune](#)

[Barnetråkk - Tiltakskatalog for transport og miljø](#)

[Forside - Ungdommens distriktspanel \(distriktssenteret.no\)](#)

[Industri og trafikkhavn | Arendal Havn](#)

[Lyngdal kommune - Lyngdal havn](#)

[Storhavn - FARSUND KOMMUNE](#)

[Kommunale havner og kaier - Flekkefjord kommune](#)

[Havn - KVINESDAL KOMMUNE](#)

[Kristiansand lufthavn - Avinor](#)

AGDER
fylkeskommune

Agder fylkeskommune
Postboks 788, Stoa
NO-4809 Arendal

Besøksadresse Kristiansand:
Tordenskjolds gate 65

Org.nr.: 921 707 134
Bank: 3207.28.74993

Besøksadresse Arendal:
Ragnvald Blakstads vei 1

www.agderfk.no

